

Galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais 2016 m.

Europos Parlamento
metinė ataskaita

ĮŽANGA

Nuo 2001 m. gruodžio 3 d. Parlamentas, Taryba ir Komisija savo turimiems dokumentams taiko Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais.

Pagal šio reglamento 17 straipsnio 1 dalį „[k]iekviena institucija kasmet spausdina ataskaitą apie praėjusius metus, kur taip pat nurodytas atveju, kai institucija nesuteikė galimybės susipažinti su dokumentais, skaičius, tokio atsisakymo priežastys bei į registrą neįtrauktų slapto pobūdžio dokumentų skaičius“.

Europos Parlamento biuras, vadovaudamasi Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių 116 straipsnio 6 dalimi, tvirtina metinę ataskaitą, numatytą Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 17 straipsnio 1 dalyje.

METODAI

2016 m. Europos Parlamento metinė ataskaita parengta taikant tokius metodus:

- duomenys apie dokumentus, su kuriais buvo susipažinta arba kurių buvo prašyta, susiję tik su konkrečiais dokumentais;
- į statistinius duomenis apie dokumentus, kurių buvo prašyta, neįtrauktos paraiškos dėl labai daug dokumentų ar neaiškaus dokumentų kiekio, kurių institucijai nepavyko nustatyti;
- duomenys apie paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais apima abiejų tipų paraiškas: dėl konkrečių dokumentų ir dėl neaiškaus dokumentų kiekio;
- jei priimtas sprendimas iš dalies leisti susipažinti su dokumentu, laikyta, kad prašymas patenkintas;
- kartotinės paraiškos gali būti susijusios arba su pirminiais sprendimais atsisakyti leisti susipažinti su dokumentais, arba su pirminiais sprendimais leisti iš dalies susipažinti su dokumentais;
- kartotinės paraiškos metai nustatomi pagal atitinkamos pirminės paraiškos registravimo dieną.

RODYKLĖ

<i>Santrauka</i>	4
<i>I SKYRIUS Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 įgyvendinimas</i> <i>2016 m.</i>	5
A) Parlamento viešo dokumentų registro turinys.....	5
B) Duomenys apie dokumentus, su kuriais buvo susipažinta arba kuri buvo paprašyta ...	6
B.1) <i>Dokumentai, su kuriais susipažinta tiesiogiai</i>	6
B.2) <i>Dokumentai, kuri prašyta pateikiant internetinį paraišką arba e. paštu</i>	7
C) Duomenys apie paraišką.....	8
D) Informacija apie pareiškėjus	11
<i>II SKYRIUS Tendencijos ir specifiniai aspektai</i>	13
A) Europos politinių partijų ir fondų finansavimas	13
B) Paraiškų dėl galimybių susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidų kompensavimu ir išmokėjimu	15
C) Paraiškų dėl neiškaus dokumentų kiekio.....	16
<i>III SKYRIUS Europos ombudsmeno sprendimai ir teismų praktika</i>	19
1. Ombudsmeno sprendimas baigti nagrinėti skundą Nr. 1189/2016/JN	19
2. Teismų peržiūra.....	19
<i>Baigiamosios pastabos</i>	20

Europos Parlamento metinė ataskaita dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais (2016 m.) (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 17 straipsnis)

Santrauka

Duomenys

- Dokumentų nuorodų viešame registre skaičius nuolat augo. 2016 m. gruodžio 31 d. duomenimis, registro duomenų bazėje buvo 647 903 nuorodos, palyginti su 606 256 nuorodomis, praėjusių metų pabaigos duomenimis.
- 2016 m. su 118 980 dokumentų susipažinta tiesiogiai Parlamento viešo registro interneto svetainėje, o su daugiau nei milijonu dokumentų – naudojantis kitomis platformomis. Per tą patį laikotarpį Parlamentas (užpildžius internetinę paraiškos formą ar e. paštu) gavo 499 paraiškas, tarp jų buvo paraiškos dėl 802 konkrečių dokumentų (palyginti su 2015 m., šis skaičius padidėjo 7 proc.).
- Iš 499 paraiškų visuomenei anksčiau nebuvo leista susipažinti su 136 dokumentais, kurių buvo paprašyta.
- Bendras patenkintų paraiškų skaičius 2016 m. sudarė daugiau kaip 95 proc.
- 23 atvejais Parlamentas neleido susipažinti su dokumentais. Šie atvejai daugiausia apėmė paraiškas dėl dokumentų, susijusių su Parlamento nariais.

Tendencijos

- 2016 m. paraiškų dėl labai daug dokumentų ar neaiškaus dokumentų kiekio (paraiškos dėl „visų dokumentų, susijusių su“ konkrečiu klausimu, „visų dokumentų, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema, dokumentų, apimančių visą nurodytą laikotarpį, ir kt.) skaičius išaugo 31 proc., palyginti su praėjusiais metais. Tai yra nemažas padidėjimas, tačiau ne toks didelis, koks buvo 2014–2015 m. laikotarpiu, kai šie skaičiai išaugo tris kartus.
- Iš tendencijų matyti, kad 2016 m. ypač domėtasi dokumentais, susijusiais su Europos politinių partijų finansavimu, EP narių išlaidomis ir išmokomis, taip pat Parlamento narių iš Jungtinės Karalystės veikla tuo metu, kai vyko referendumas dėl Jungtinės Karalystės narystės Europos Sąjungoje. Išliko didelis visuomenės susidomėjimas dokumentais, susijusiais su derybomis dėl išankstinio susitarimo įgyvendinant teisėkūros procedūrą.
- Kartotinių paraiškų skaičius išliko santykinai mažas – trys kartotinės paraiškos per metus.

I SKYRIUS

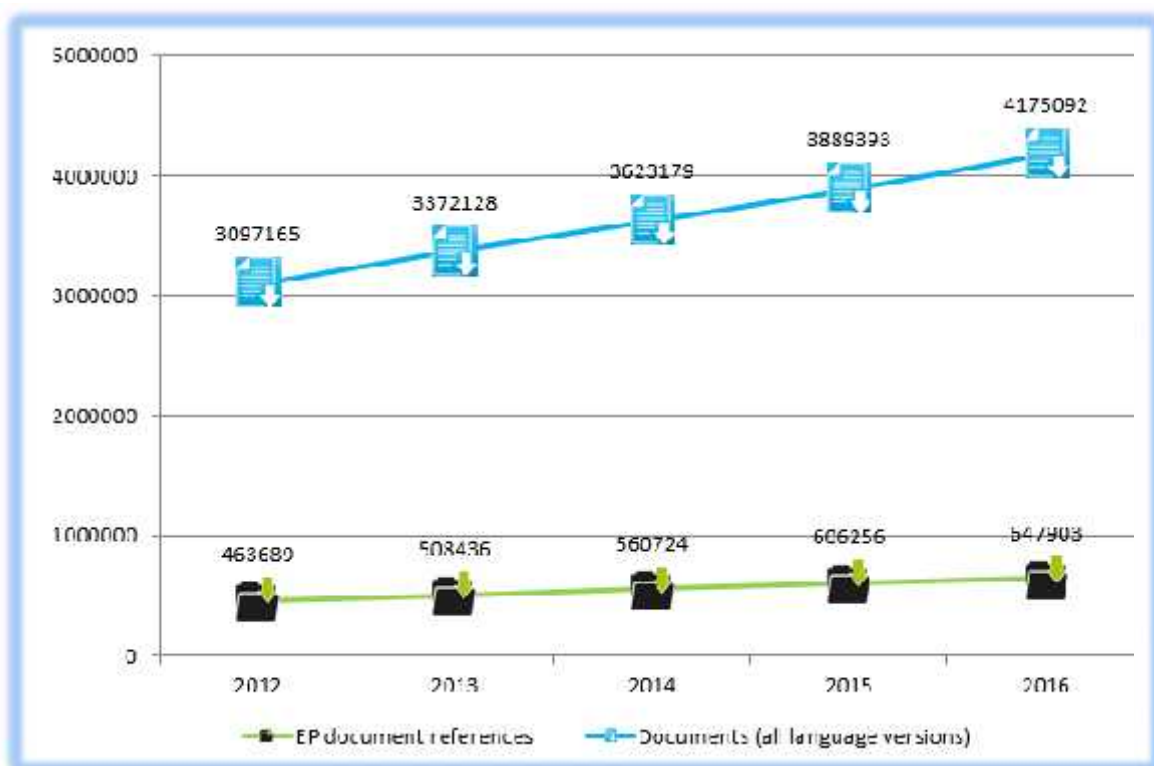
Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 įgyvendinimas 2016 m.

A) Parlamento viešo dokumentų registro turinys

Viešas Parlamento dokumentų registras buvo sukurtas 2002 m., siekiant toliau didinti skaidrumą ir sudaryti palankesnes sąlygas visuomenei susipažinti su institucijos dokumentais, laikantis Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 nuostatų. Registre daugiausia pateikiamos nuorodos į teisėkūros dokumentus. Vis dėlto, kai įmanoma, registre taip pat galima tiesiogiai susipažinti su kitų kategorijų dokumentais.

Dokumentų nuorodų skaičius kasmet didėja. 2016 m. jų buvo 7 proc. daugiau nei prieš taiėjusiais metais. 2016 m. gruodžio 31 d. registro duomenų bazėje buvo 647 903 dokumentų nuorodos (atitinka 4 175 092 dokumentus, jeigu skaičiuosime versijas įvairiomis kalbomis). Į viešą registrą nebuvo įrašyta jokių slapto pobūdžio dokumentų, numatytų Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 9 straipsnyje.

(1 pav.) Parlamento viešo dokumentų registro raida

B) Duomenys apie dokumentus, su kuriais buvo susipažinta arba kurių buvo paprašyta¹

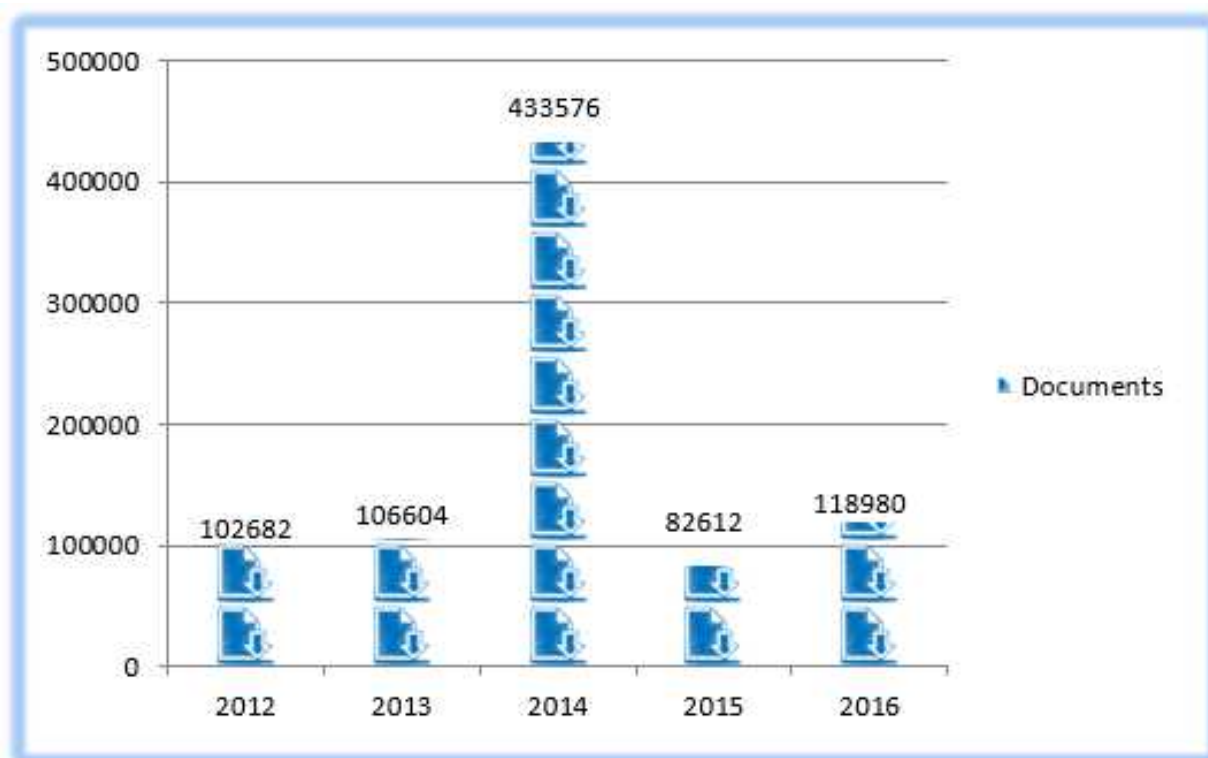
Pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 12 straipsnį, kuriame numatyta, kad institucijos privalo sudaryti galimybes, kad su jų dokumentais, kiek įmanoma, būtų galima susipažinti tiesiogiai, apie 95 proc. Parlamento viešo dokumentų registro dokumentų galima tiesiogiai parsisiųsti iš interneto svetainės². Dokumentų, su kuriais negalima tiesiogiai susipažinti, galima paprašyti pateikiant internetinę paraišką³ arba e. paštu.

B.1) Dokumentai, su kuriais susipažinta tiesiogiai

2016 m. su 118 980 dokumentų susipažinta tiesiogiai Parlamento viešo registro svetainėje. Šie duomenys neapima dokumentų, su kuriais susipažinta naudojantis kitomis platformomis, susietomis su registro duomenų baze, įskaitant Parlamento komitetų ir Parlamento ekspertų grupių interneto svetaines.

Dokumentų, su kuriais dažniausiai susipažinta Parlamento viešo registro svetainėje, tipai yra šie (mažėjančia tvarka): klausimai, į kuriuos atsakoma raštu (22,4 proc.), atsakymai į klausimus (20,9 proc.), priimti tekstai (6,2 proc.), dokumentai, gauti iš Europos Komisijos (2,4 proc.).

(2 pav.) **Dokumentų, su kuriais susipažinta viešo dokumentų registro svetainėje, skaičius**

¹ Šie duomenys susiję tik su konkrečiais dokumentais.

² <http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simpleSearchHome.htm?language=LT>.

³ <https://www.secure.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=LT>.

B.2) Dokumentai, kurių prašyta pateikiant internetinę paraišką arba e. paštu

2016 m. buvo paprašyti 802 konkretūs dokumentai pateikus internetinę paraišką arba e. paštu. Palyginti su konkrečių dokumentų, kurių prašyta prieš tai ėjusiais metais, skaičiumi, šis skaičius padidėjo 7 proc.

Kaip ir ankstesniais metais, šie duomenys nepaima paraiškų dėl galimybės susipažinti su neiškiu dokumentų kiekiu, pvz., dėl „visų dokumentų, susijusių su“ konkrečiu klausimu, „visų dokumentų, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema, ir kt. Šių dokumentų skaičiaus negalima nustatyti renkant statistinius duomenis.

(3 pav.) Konkrečių dokumentų, kurių prašyta pateikiant internetinę paraišką arba e. paštu, skaičius

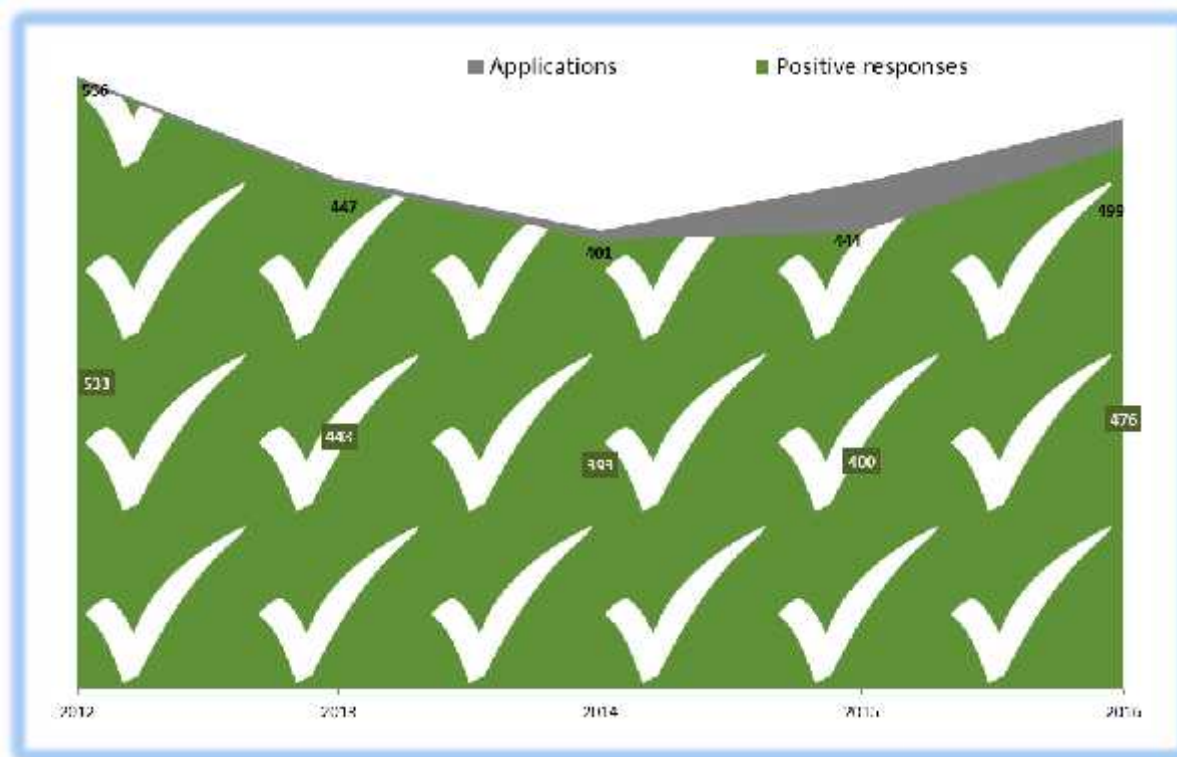
C) Duomenys apie paraiškas

2016 m. Parlamentas gavo 499 paraiškas, pateiktas užpildžius internetinę paraiškos formą arba e. paštu. Iš jų 345 paraiškos buvo pateiktos dėl konkrečių dokumentų, 147 – dėl neiškaus dokumentų kiekio, o septynios buvo susijusios su tarpinstitucinėmis konsultacijomis pagal susitarimo memorandumą⁴.

Pažymėtina, kad, palyginti su 2015 m., paraiškų dėl neiškaus dokumentų kiekio skaičius padidėjo 31 proc. Beveik 30 proc. visų 2016 m. gautų paraiškų sudarė paraiškos, kuriose prašyta leisti susipažinti su „visais dokumentais, susijusiais su“ konkrečiu klausimu, arba „visais dokumentais, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema.

Iš 499 gautų paraiškų 2016 m. Parlamentas patenkino 476 paraiškas, leisdamas iš dalies susipažinti su prašomais dokumentais 8 atvejais.

(4 pav.) Pateiktų ir patenkintų paraiškų skaičius

Be to, iš 499 paraiškų, gautų 2016 m., 136 paraiškos buvo susijusios su dokumentais, su kuriais anksčiau visuomenei nebuvo leista susipažinti.

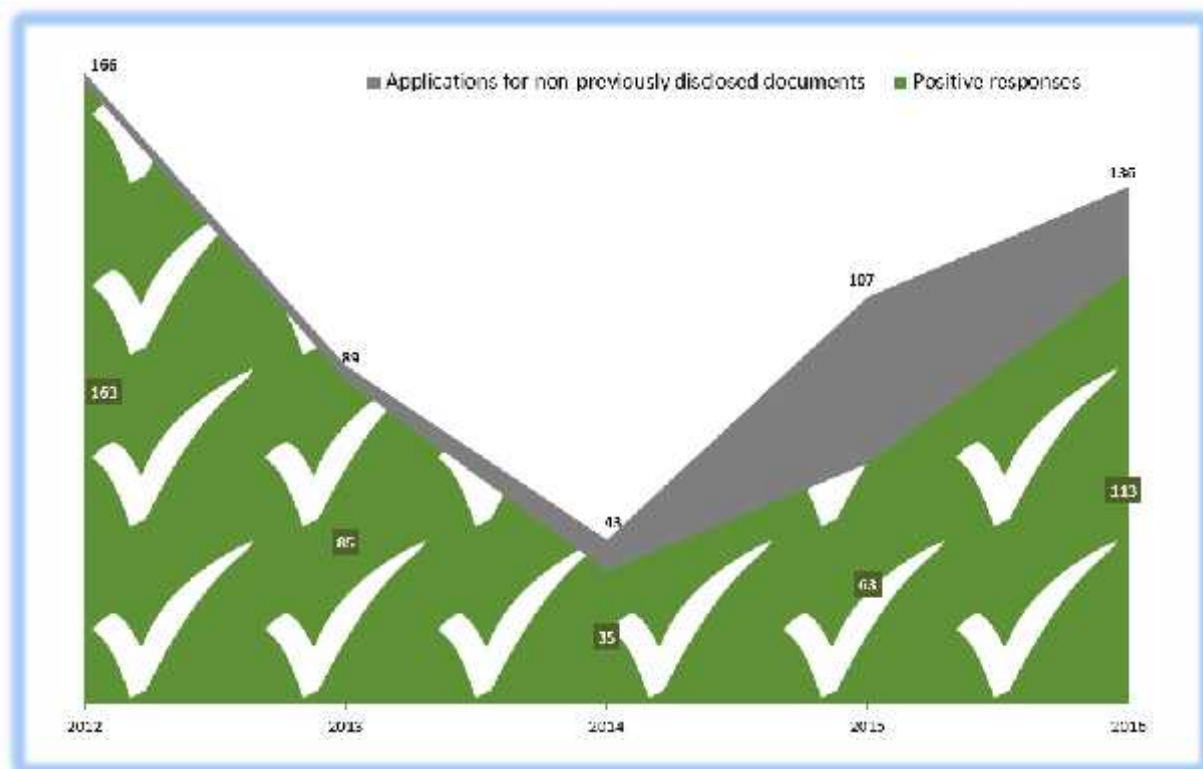
Paraiškos dėl galimybės susipažinti su dokumentais, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, teiktos daugiausia dėl dokumentų, susijusių su Europos politinių partijų finansavimu ir EP frakcijomis (20 proc.), dėl Parlamento narių dokumentų (18 proc.), politinių

⁴ 2002 m. liepos 9 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarnybos pasirašė susitarimo memorandumą dėl Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 4 straipsnio 4 dalies taikymo.

organų dokumentų (17 proc.), Parlamento administracijos ir viešųjų pirkimų dokumentų (16 proc.), teisinių nuomonių (6 proc.) ir trišalių dialogų dokumentų (5 proc.).

Iš 136 paraiškų 2016 m. Parlamentas patenkino 113 paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti.

(5 pav.) Paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, ir patenkintų paraiškų skaičius

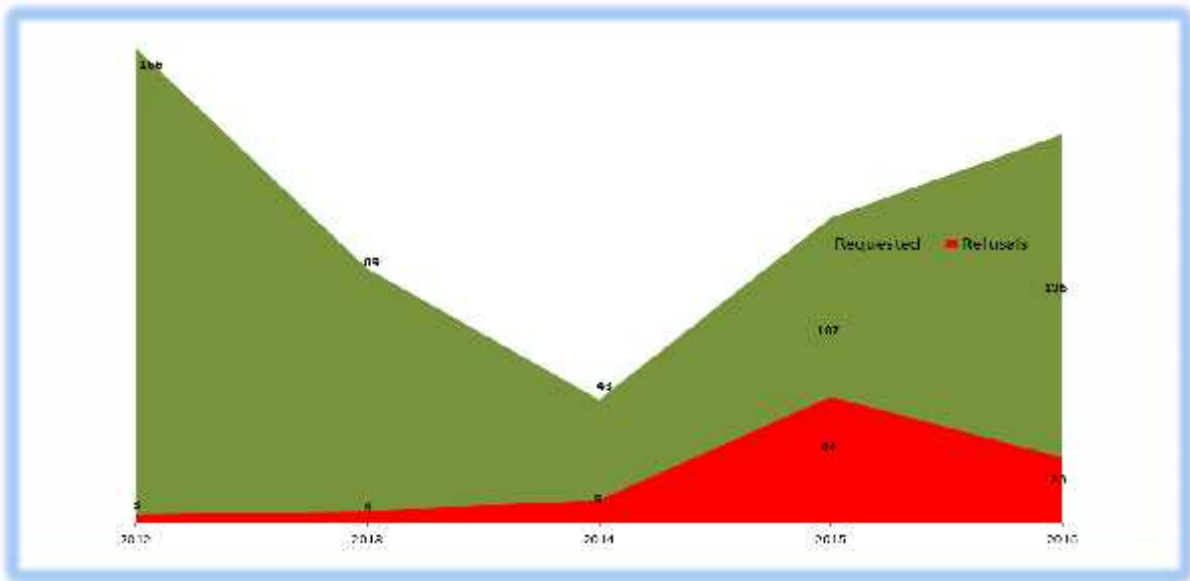
2016 m. Parlamentas, remdamasis kompetentingo subjekto sprendimu, 23 atvejais neleido visuomenei susipažinti su dokumentais.

Buvo pateiktos trys kartotinės paraiškos⁵ po to, kai pirminiame etape buvo atsisakyta suteikti galimybę susipažinti su dokumentais. Trimis atvejais Parlamentas patvirtino savo pradinę poziciją.

Iš 23 nepatenkintų paraiškų 12 buvo pateikta dėl dokumentų, susijusių su Parlamento nariais, keturios – dėl dokumentų, susijusių su politinių partijų finansavimu, o kitos – dėl dokumentų, susijusių atitinkamai su nagrinėjama teisme byla dėl trišalių dialogų, viešųjų pirkimų klausimais (du atvejai), Parlamento IT saugumu (du atvejai), Teisės tarnybos teisine nuomone ir Parlamentui perduotu Komisijos dokumentu.

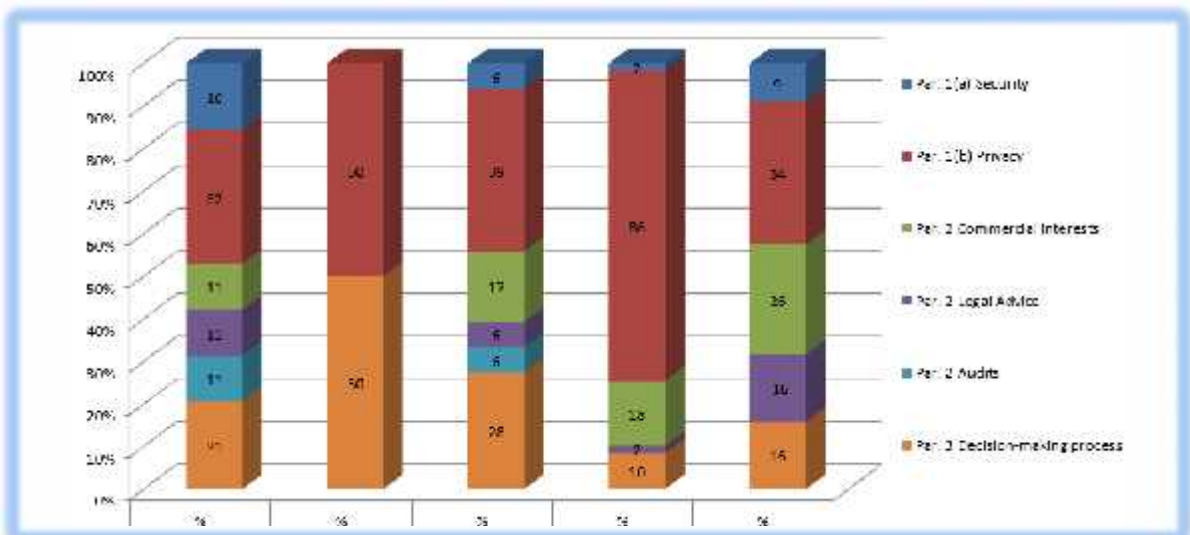
⁵ Kartotinės paraiškos gali būti teikiamos visiško ar dalinio atsisakymo tenkinti paraišką atveju (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 7 straipsnio 2 dalis).

(6 pav.) Paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, ir nepatenkintų paraiškų skaičius

Kaip ir 2015 m., šiais metais atsisakydamas tenkinti paraišką Parlamentas daugiausia rėmėsi būtinybe apsaugoti asmenų privatumą ir neliečiamumą (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas), komercinius fizinio arba juridinio asmens interesus (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalis), institucijos sprendimų priėmimo procesu (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 3 dalis) ir teisinių nuomonių apsauga (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalis).

(7 pav.) Duomenys apie naudojimąsi išimtimis pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnį

Taigi Parlamento patenkintų paraiškų skaičius 2016 m. išliko didelis – bendras patenkintų paraiškų skaičius siekė beveik 95 proc., o patenkintų paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, skaičius sudarė 83 proc.

D) Informacija apie pareiškėjus⁶

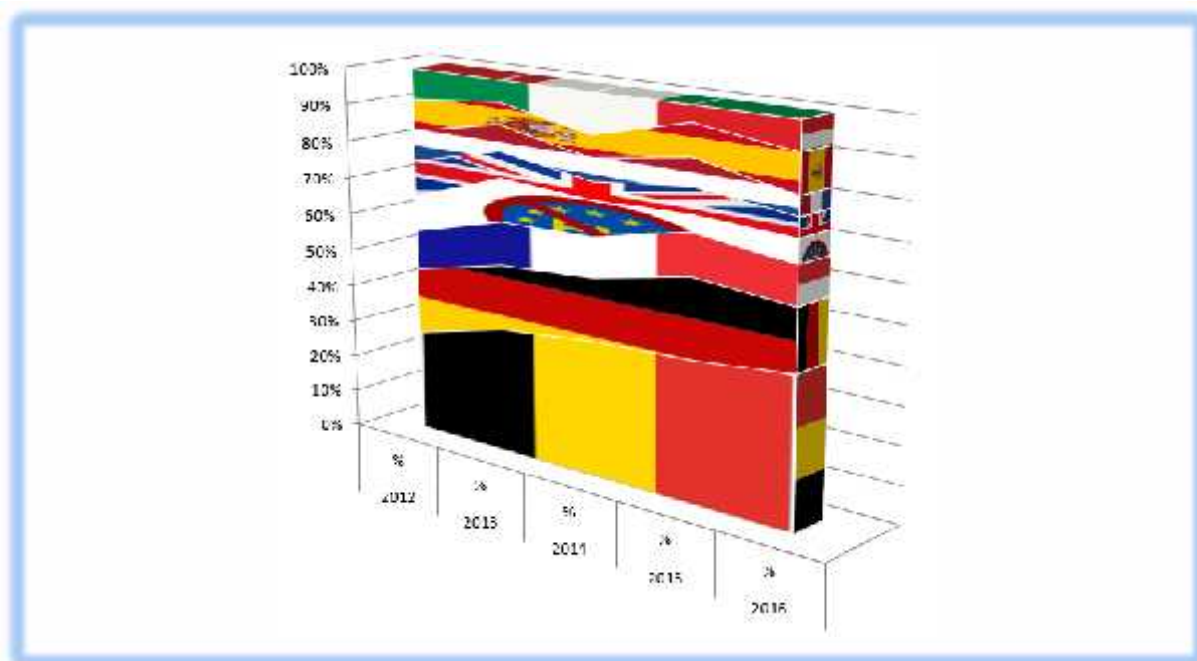
Akademinės bendruomenės nariai ir mokslininkai ir toliau sudarė didžiausią pareiškėjų dalį. Šiai kategorijai priklausė daugiau kaip 50 proc. pareiškėjų, toliau – verslo sektorius, aplinkos apsaugos organizacijos ir kiti interesų grupių atstovai (kartu šios grupės pateikė beveik 15 proc. paraiškų). 2016 m. daug paraiškų pateikė žurnalistai (7 proc.). Jie sudaro didžiausią pareiškėjų, teikusių paraiškas dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, dalį. Teisininkų pateiktų paraiškų dalis išliko gana stabili (apie 10 proc.).

Kalbant apie geografinį paraiškų pasiskirstymą ES valstybėse narėse, 2016 m. padėtis labai panaši į ankstesniųjų metų padėtį. Apie 32 proc. pareiškėjų buvo iš Belgijos, po to (mažėjančia tvarka) – Vokietijos (apie 13 proc.), Prancūzijos (8 proc.), Ispanijos (8 proc.) ir Italijos (6 proc.). Paraiškos iš trečiųjų šalių sudarė apie 5,3 proc. visų paraiškų.

2016 m. dažniausiai paraiškose vartota kalba išliko anglų (58 proc.), toliau – vokiečių (12 proc.), prancūzų (11 proc.) ir ispanų (4 proc.) pagal panašias į ankstesniųjų metų tendencijas.

(8 pav.) **Informacija apie pareiškėjus, 2016 m. prašiusius leisti susipažinti su dokumentais⁷**

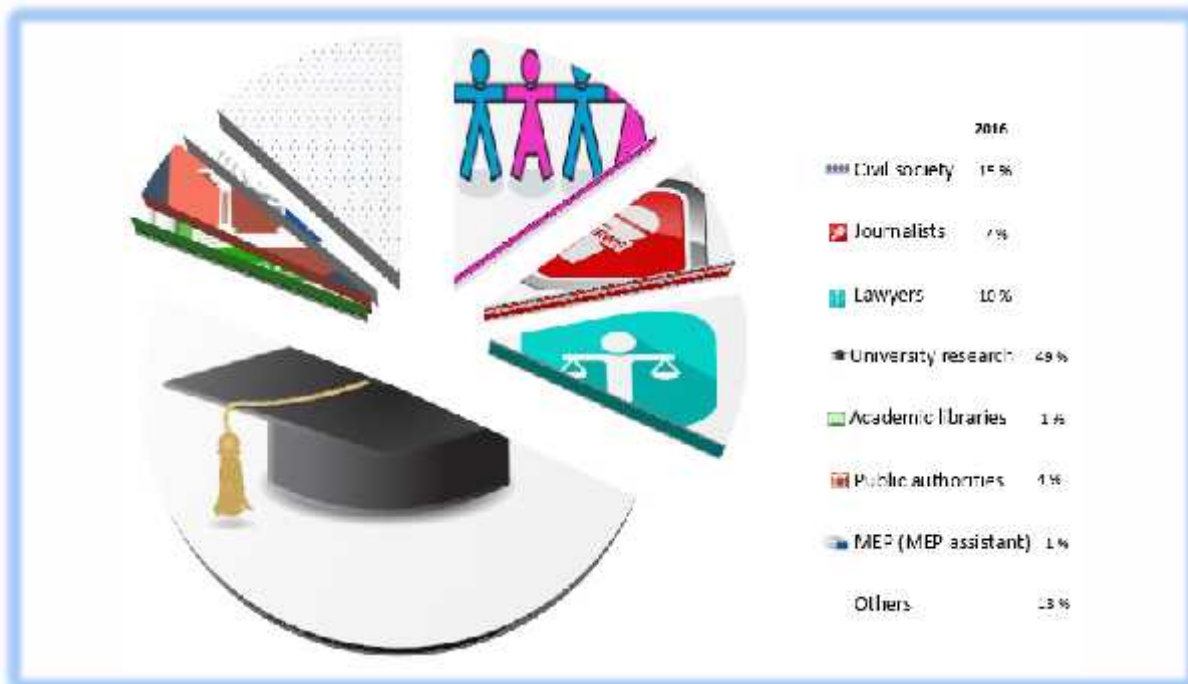
(8a pav.) **Pilietybė**

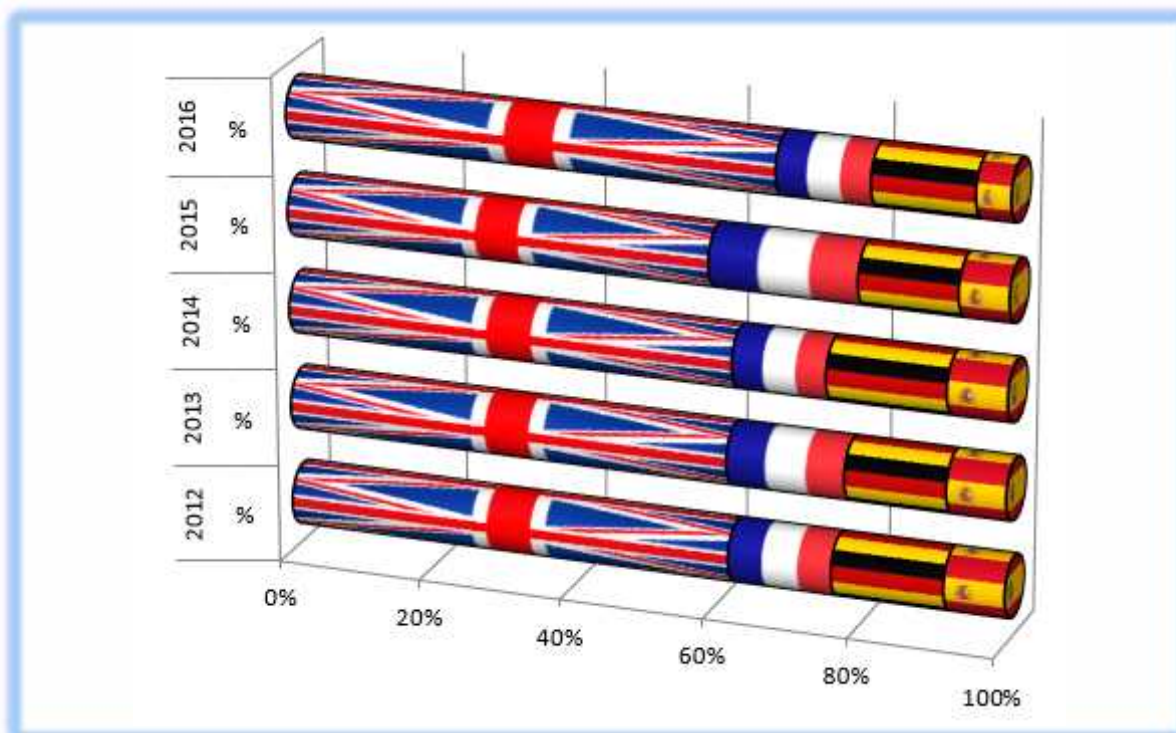
⁶ Duomenys apie pareiškėjus surinkti remiantis pareiškėjų paraiškose pateikta informacija. Vis dėlto, kadangi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 iš pareiškėjų nereikalaujama pateikti informacijos apie savo tapatybę, kai kurie pareiškėjai iš tikrųjų pasirenka neatskleisti savo profesijos. Tai ypač pasakytina apie e. paštu pateikiamas paraiškas.

⁷ © dėl simbolių paveikslėliuose priklauso salem / Fotolia - kebox / Fotolia- Pekchar / Fotolia - DIDEM HIZAR / Fotolia - Claudio Divizia / Fotolia - ravncka / Fotolia - photolars / Fotolia - Becky Stares / Fotolia - Sylvie Bouchard / Fotolia - atScene / Fotolia - Seraphim Vector / Fotolia- valentint / Fotolia - quka / Fotolia - Gstudio Group / Fotolia - mostafa fawzy / Fotolia - BERLINSTOCK / Fotolia - Double-J Design - European Union.

(8b pav.) **Profesija**

(8c pav.) **Kalba**

II SKYRIUS

Tendencijos ir specifiniai aspektai

2016 m. buvo ypatingi tuo, kad itin daug žurnalistų ir apskritai piliečių norėjo susipažinti su Parlamento dokumentais, susijusiais su Europos politinių partijų ir fondų finansavimu ir su Parlamento narių išlaidų kompensavimu ir išmokų mokėjimu. Be to, šie metai išsiskiria beprecedenčiu skaičiumi paraiškų dėl galimybės susipažinti su daug dokumentų arba dėl neiškaus dokumentų kiekiu.

A) Europos politinių partijų ir fondų finansavimas

Paraiškų dėl dokumentų, susijusių su Europos politinių partijų ir fondų finansavimu, skaičius metams bėgant augo, nes visuomenė vis daugiau sužinojo apie šių organizacijų buvimą ir esminį Europos Parlamento vaidmenį jas valdant. Kalbant apie paraiškas dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, sudarančias 20 proc. visų paraiškų, politinių partijų ir fondų finansavimas buvo aktualiausia 2016 m. tema. Greičiausiai tam turėjo įtakos įtarimai, kad praeityje kelios partijos ir fondai netinkamai panaudojo lėšas, ir gana neseniai priimtos naujos taisyklės šiuo klausimu.

Dokumentai, susiję su politinių partijų ir fondų finansavimu, daugiausia yra dokumentai, kurie pateikiami Parlamentui arba Parlamento rengiami laikantis taisyklių šiuo klausimu. Reglamente (EB) Nr. 2004/2003⁸ nustatomi teisės aktai, pagal kuriuos organizacijoms gali būti suteiktas Europos politinės partijos arba fondo statusas ir joms gali būti skiriamas finansavimas iš Europos Sąjungos biudžeto. Šis reglamentas bus nebetaikomas nuo tada, kai baigsis 2016 finansiniai metai, ir bus pakeistas Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014⁹. Be to, yra 2004 m. kovo 29 d. Europos Parlamento biuro sprendimas¹⁰, kuriame nustatoma tvarka, kuria remdamasis Parlamentas tvarko faktinio partijų ir fondų finansavimo klausimus.

Šioje ataskaitoje norėtume aptarti trijų rūšių paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusiais su politinių partijų ir fondų finansavimu: paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais, kurie skelbiami Europos politinėms partijoms ir politiniams fondams skirtame Parlamento tinklalapyje, paraiškas dėl galimybės susipažinti su paraiškomis dėl dotacijų politinėms partijoms ir fondams ir paraiškas dėl galimybės susipažinti su raštais Biurui dėl politinių partijų finansavimo.

Europos politinių partijoms ir fondams skirtas Parlamento tinklalapis

Pagal Reglamento (EB) Nr. 2004/2003 9a straipsnį Parlamentas privalo skelbti metinę ataskaitą su lentele, kurioje nurodomos sumos, išmokėtos kiekvienai Europos partijai ir fondui, Europos Parlamento ataskaitą, susijusią šio reglamento taikymu, ir nuostatas dėl šio reglamento įgyvendinimo. Remiantis šia nuostata minėti dokumentai skelbiami tam

⁸ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2004/2003 dėl reglamentų, reglamentuojančių Europos politines partijas, ir šių partijų finansavimo taisyklių, OL L 297, 2003 11 15, p. 1–4.

⁹ 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo, OL L 63, 2014 3 4, p. 1–34.

¹⁰ 2004 m. kovo 29 d. Europos Parlamento biuro sprendimas, nustatantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2004/2003 dėl reglamentų, reglamentuojančių Europos politines partijas, ir šių partijų finansavimo taisyklių įgyvendinimo taisykles, OL C 63, 2014 3 4, p. 1–34.

skirtame tinklalapyje¹¹. Vis dėlto, siekdamas padidinti skaidrumą, Parlamentas daro daugiau, nei nustatyta teisės aktuose, ir skelbia galutinių partijų ir fondų ataskaitų specialias versijas. Paskelbtos galutinių ataskaitų versijos apima galutinę faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų ataskaitą, parengtą atsižvelgiant į preliminarų biudžeto struktūrą, išsamią pajamų ir išlaidų suvestinę, atitinkančią sąskaitas tuo laikotarpiu, kai gaunamas finansavimas pagal sprendimą dėl dotacijos skyrimo, ir sąskaitų išorės audito ataskaitą, parengtą nepriklausomo auditoriaus, kuria patvirtinama, kad dotacija buvo panaudota pagal taisykles.

Vis dėlto 2016 m. daug pareiškėjų pateikė paraiškas dėl galimybės susipažinti būtent su šiais dokumentais. Taip atsitiko galbūt dėl to, kad jie nežino šios interneto svetainės, arba dėl to, kad paieškai šia juos dominančia tema internete reikia pernelyg daug laiko. Tais atvejais atsakydamas pareiškėjams Parlamentas paprastai pateikdavo nuorodą į tinklalapį su saitais į prašomus dokumentus.

Paraiškos dėl galimybės susipažinti su paraiškomis dėl dotacijų

Siekdami gauti finansavimą iš Europos Sąjungos biudžeto savo veiklai per atitinkamus finansinius metus finansuoti, politinės partijos ir fondai turi pateikti paraišką dėl dotacijos prieš prasidedant tiems metams. Savo paraiškose organizacijos turi įrodyti, kad jos atitinka Reglamente (EB) Nr. 2004/2003 nustatytus tinkamumo finansuoti kriterijus, ir taip pat, kas yra svarbu, pateikti būsimų finansinių metų programą, kurioje būtų nurodyti jų politiniai tikslai ir planuojama veikla.

Paraiškose dėl dotacijų pateikiami duomenys ir jose pateikiamos informacijos konfidencialumas yra tokie, kad jeigu pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 prašoma susipažinti su tokiomis paraiškomis, Parlamentas paprastai nusprendžia, kad negali būti leidžiama su jomis susipažinti nepakenkiant organizacijos pagrindiniams tikslams ir veiklai. Todėl turi būti neleidžiama susipažinti su paraiškomis siekiant pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies pirmąją įtrauką apsaugoti partijų ar fondų komercinius interesus.

Paraiškos dėl galimybės susipažinti su generalinio sekretoriaus raštais Biurui

Kiekvienų finansinių metų pradžioje atsakingos Parlamento tarnybos vertina Europos politinių partijų ir fondų paraiškas dėl dotacijų. Šis vertinimas apibendrinamas generalinio sekretoriaus rašte dėl skirtų dotacijų. Tada raštas pateikiamas Biurui, kad jis nustatytų laikiną dotacijos sumą kiekvienai partijai ir kiekvienam fondui, kurie atitinka tinkamumo finansuoti kriterijus. Be to, finansinių metų pabaigoje partijos ir fondai pateikia Parlamentui galutinę jiems skirtos laikinos dotacijos panaudojimo ataskaitą. Tada šios ataskaitos apibendrinamos Biurui teikiamame rašte ir priimamas sprendimas dėl galutinės dotacijos sumos.

2016 m. Parlamentas gavo daug paraiškų dėl galimybės susipažinti su tokiais raštais, susijusiais arba su 2016 finansiniais metais, arba su ankstesniais finansiniais metais. Galimybė visuomenei susipažinti su šiais raštais buvo suteikta arba atsisakyta ją suteikti pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, priklausomai nuo jų turinio, kaip nustatyta nusistovėjusioje teismo praktikoje. Šiuose raštuose gali būti pateikiamos teisinės nuomonės dėl Europos politinių partijų ir fondų finansavimo taisyklių taikymo. Be to, vienos iš generalinio sekretoriaus pareigų – padėti Biurui atlikti savo užduotis,

¹¹ <http://www.europarl.europa.eu/contracts-and-grants/lt/20150201PVL00101/Politin%C4%97s-partijos-ir-fondai>

jam patarti ir teikti išsamią bendrą informaciją apie sprendimus, kuriuos jis turi priimti. Todėl tais atvejais, kai Parlamentas nusprendė, kad leidus visuomenei susipažinti su raštu Biurui bus pakenkta institucijos galimybei prašyti jos tarnybų teisinių nuomonių arba bus rimtai pakenkta institucijos sprendimų priėmimo procesui, buvo atsisakyta leisti susipažinti su atitinkamais raštais.

B) Paraiškos dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidų kompensavimu ir išmokų išmokėjimu

2016 m. toliau daugėjo paraiškų dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento nariais. Apie 18 proc. visų paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, buvo susiję su šios kategorijos dokumentais. Dauguma tokių paraiškų buvo pateikta dėl Parlamento narių išlaidų kompensavimo ir išmokų mokėjimo. Pareiškėjai, norintys gauti tuos dokumentus, paprastai siekia užtikrinti visuomenės kontrolę viešųjų lėšų panaudojimo klausimu, atskleisdami galimus finansinius pažeidimus ir prisidėdami prie viešų diskusijų dėl Parlamento veiklos. Kitos paraiškos buvo dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento narių politine veikla.

Parlamento praktika

Nagrinėdamas paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento nariais, Parlamentas dažnai taiko Darbo tvarkos taisyklių 116 straipsnio 2 dalį ir Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktą dėl privatumo apsaugos. Jis taip pat atsižvelgia į 2008 m. vasario 20 d. Biuro gaires, parengtas remiantis nacionaliniuose parlamentuose sukauptą geriausią patirtimi.

Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės susipažinti su dokumentais pirmiausia taikomas trijų pagrindinių Europos Sąjungos institucijų – Komisijos, Tarybos ir Europos Parlamento – dokumentams. Iš esmės Parlamentas mano, kad yra esminis skirtumas tarp išrinktų Europos Parlamento narių ir pačios institucijos.

Pagal šį principą Parlamento darbo tvarkos taisyklių 116 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad atskirų Parlamento narių parengti dokumentai, kai kalbama apie teisę susipažinti su dokumentais, laikomi Parlamento dokumentais tik tuo atveju, jei jie buvo pateikti Darbo tvarkos taisyklių nustatyta tvarka. Tai reiškia, kad asmeniniai Parlamento narių dokumentai, įskaitant e. laiškus, darbotvarkes, jų parengtus arba gautus laiškus arba vidinius pranešimus, nėra laikomi Parlamento dokumentais, ir todėl Parlamentas negali leisti susipažinti su tokiais dokumentais, kai jų prašoma, nes šių dokumentų jis neturi ir jie nepatenka į Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 taikymo sritį.

Vis dėlto nemažai su Parlamento nariais susijusių dokumentų, su kuriais prašoma leisti susipažinti, iš tikrųjų yra Parlamento dokumentai, nes jie buvo pateikti Parlamentui arba buvo jo parengti. Tokiais atvejais vertindamas, ar leisti susipažinti su tam tikru dokumentu, Parlamentas ypatingą dėmesį skiria Parlamento narių privatumui ir neliečiamumui. Iš tiesų daugumoje dokumentų, dėl kurių teikiamos paraiškos ir kurie yra susiję su Parlamento narių išlaidų kompensavimu ir išmokų mokėjimu, pateikiama asmeninė ir neskelbtina informacija. Paprastai tuo atveju, jeigu pareiškėjas neįrodo būtinybės perduoti asmens duomenis pagal

Reglamento (EB) Nr. 45/2001¹² 8 straipsnį, Parlamentas atsisako leisti susipažinti su dokumentu remdamasis būtinybe apsaugoti asmenų privatumą ir neliečiamumą, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punkte.

2016 m. Parlamentas atsakė į visas paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išmokų mokėjimu, vadovaudamasis kuria nors iš pirmiau nurodytų nuostatų arba abiem nuostatomis.

Parlamentas, nagrinėdamas paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais, vadovaujasi Biuro 2008 m. vasario 20 d. patvirtintomis gairėmis, remdamasis nacionaliniuose parlamentuose sukaupta geriausia patirtimi. Pagal šias gaires išsami analizė apie faktiškai atskiriems Parlamento nariams išmokėtas išmokas neskelbiama viešai, nors Parlamento nariai gali patys atskleisti informaciją, kuria jie nori pasidalyti su visuomene.

Jungtinės Karalystės referendumas dėl narystės Europos Sąjungoje

Artėjant referendumui dėl Jungtinės Karalystės narystės Europos Sąjungoje Parlamentas gavo kelias paraiškas dėl galimybės susipažinti su Parlamento narių iš Didžiosios Britanijos, konkrečiau – priklausančių Jungtinės Karalystės nepriklausomybės partijai (UKIP), dokumentais, susijusiais su išlaidų kompensavimu ir išmokų mokėjimu. Parlamentas tas paraiškas išnagrinėjo taip pat kaip ir panašias paraiškas, kurios nesusijusios su referendumu.

C) Paraiškos dėl neiškaus dokumentų kiekio

Kaip jau buvo minėta 2015 m. ataskaitoje, per pastaruosius kelerius metus pastebėta, kad padaugėjo paraiškų dėl galimybės susipažinti su labai daug dokumentų ar neiškaus dokumentų kiekiu, pvz., paraiškų dėl „visų dokumentų, susijusių su“ konkrečiu klausimu, ar „visų dokumentų, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema. 2015 m. paraiškų dėl neiškaus dokumentų kiekio skaičius itin išaugo ir, palyginti su 2014 m., padidėjo tris kartus. Tokios paraiškos sudarė 25 proc. visų per metus pateiktų paraiškų dėl galimybės susipažinti su dokumentais. Bendras tokių paraiškų skaičius 2016 m. padidėjo dar 31 proc., palyginti su 2015 m.

Šios paraiškos dažnai teikiamos per viešus portalus, pvz., interneto svetainę *AsktheEU.org*, kurioje, naudojantis automatine e. pašto adresu *ad hoc* kūrimo sistema, ES institucijoms galima nusiųsti paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais, o iš naudotojų nereikalaujama pateikti jokios informacijos apie savo buvimą ar tapatybę¹³.

Priešingai, nei nustatyta kai kuriuose nacionalinės teisės aktuose, Reglamente (EB) Nr. 1049/2001 nėra nuostatų dėl nesąžiningų, aiškiai nepagrįstų ar piktnaudžiaujant pateiktų paraiškų. Nereikalaujama, kad pareiškėjai pateiktų informacijos apie savo tapatybę ir nurodytų savo paraiškų priežastis. Vis dėlto tam tikrais atvejais, jeigu nėra paaiškinimo, kuris galėtų padėti Parlamentui nustatyti, kokių dokumentų prašoma, arba jokių duomenų, kuriais remiantis būtų galima nustatyti pareiškėjo tapatybę, gali kilti sunkumų siekiant tinkamai išnagrinėti paraiškas.

¹² 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, OL L 8, 2001 1 12, p. 1–22.

¹³ http://www.asktheeu.org/en/body/european_parliament

Pavyzdžiui, dėl paraiškų dėl „visų dokumentų, susijusių su“ konkrečiu klausimu gali rasti pernelyg didelę administracinę naštą, kuri nesuderinama su gero administravimo principu. Tvarkant tokias paraiškas dažnai tenka atlikti išsamią paiešką siekiant nustatyti visus galimus prašomus dokumentus ir bendradarbiauti kelioms Parlamento tarnyboms, o tai nesusiję su įprasta jų veikla. Be to, Parlamentui dažnai būna sunku, o gal net neįmanoma, tiksliai nustatyti, kurie dokumentai pagal paraišką dėl galimybės susipažinti su dokumentais tikrai „susiję“ su atitinkama tema.

Kadangi nėra reikalavimo, kad pareiškėjai turi pateikti jų tapatybę patvirtinančius įrodymus, sudaromos sąlygos piktnaudžiavimui teikiant paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais, pvz., teikiamos fiktyvios arba pasikartojančios paraiškos naudojantis fiktyviais e. pašto adresais. Vienu konkrečiu atveju buvo nustatyta, kad tas pats asmuo naudojo dvi skirtingas paskyras interneto svetainėje *AsktheEU.org* ir teikė pastabas, kurios buvo laikomos pažeidžiančiomis gaires dėl reikalavimo, ką galima nurodyti paraiškoje. Nesant teisės aktų nuostatos, kurioje būtų reglamentuota, kaip elgtis tokiu atveju, Parlamentas siekia rasti sprendimą, kuriuo būtų apsaugota teisė susipažinti su dokumentais, ir sykiu neleidžia piktnaudžiauti.

Dėl šių priežasčių ir siekdamas apsaugoti gero administravimo principą, 2016 m. Parlamentas įtvirtino praktiką prašyti pareiškėjų nurodyti savo pašto adresą, kad registruotu laišku su gavimo patvirtinimu galėtų jiems tinkamai pranešti apie atsisakymą leisti susipažinti su dokumentais, taip užtikrindamas teisinį tikrumą.

Jei paraiškos yra nepakankamai tikslios arba jei paraiškos teikiamos dėl labai didelės apimties dokumentų ar labai daug dokumentų, Parlamentas turi tik šias galimybes: 1) paprašyti pareiškėjo patikslinti paraišką (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 6 straipsnio 2 dalis), 2) neoficialiai pasitarti su pareiškėju siekdamas rasti teisingą sprendimą (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 6 straipsnio 3 dalis) ir 3) išimtiniais atvejais Parlamentas taip pat gali pratęsti pradinį teisės aktais nustatytą terminą atsakymui pateikti dar 15 darbo dienų. Tačiau šios galimybės ne visuomet yra tinkamos.

1) Patikslinimas pagal 6 straipsnio 2 dalį

Paraiškų dėl galimybės susipažinti su „visais dokumentais“, susijusiais su tam tikru klausimu, arba neaiškių paraiškų atveju pareiškėjui pateikiama bendro pobūdžio informacija ta tema ir nuorodos į konkrečius dokumentus, kuriuos galima atsisiųsti, ir jo paprašoma patikslinti savo prašymą, kad Parlamentas galėtų jį sutvarkyti.

2) Paraiškos „susiaurinimas“ pagal 6 straipsnio 3 dalį

Tuo atveju, kai pateikiama paraiška dėl galimybės susipažinti su daug nurodytų dokumentų, pareiškėjo paprašoma susiaurinti paraišką ir nurodyti mažiau dokumentų, kad Parlamentas galėtų juos įvertinti ir atsakyti per teisės aktuose nustatytus terminus, palikdamas pareiškėjui galimybę ateityje pateikti paraiškas.

Jei pareiškėjas nesutinka to padaryti, tada Parlamentas gali nuspręsti atsisakyti leisti susipažinti su dokumentais remdamasis pernelyg didele administracine našta. Teisingumo Teismas dar kartą patvirtino šią galimybę dviejose bylose, kuriose dėl dokumentų arba cenzūruotinių dokumentų dalių apimties būtų buvę nepagrįstai daug administracinio darbo. Šiose dviejose bylose jis nusprendė, kad pagal proporcingumo principą institucijos gali

suderinti leisti susipažinti su dokumentais prašančių asmenų interesus ir darbo krūvį, kuris atsirastų nagrinėjant paraišką, ir institucijos gali apsaugoti gero administravimo interesą (žr. bylas *Hautala* ir *Strack*)¹⁴.

3) Išimtiniais atvejais, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 7 straipsnio 3 dalyje, institucija taip pat gali pratęsti pradinį teisės aktais terminą atsakymui pateikti dar 15 darbo dienų.

Parlamentas kartais pasinaudoja ta galimybe, jei jis tvarko ypač sudėtingas paraiškas, pvz., paraiškas dėl galimybės susipažinti su labai dideliu dokumentų kiekiu arba labai didelės apimties dokumentais, nes tokioms paraiškoms sutvarkyti reikia daugiau nei įprastai Parlamento tarnybų ir reikalingas jų koordinavimas. Toks pratęsimas pasirodė esąs naudingas ar net būtinas, kad Parlamentas galėtų įvertinti visus dokumentus ir atsakyti pareiškėjui atsižvelgdamas į faktinius ir teisinius pagrindus, bet tuo pačiu metu laikydamasis savo vidaus tvarkos ir atlikdamas savo įprastą darbą.

¹⁴ Sprendimas *Hautala/Taryba*, T-14/98, 86 punktas; Sprendimas *Strack/Komisija*, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, 27 punktas.

III SKYRIUS *Europos ombudsmeno sprendimai ir teismų praktika*

1. Ombudsmeno sprendimas baigti nagrinėti skundą Nr. 1189/2016/JN

2016 m. Europos ombudsmenui buvo pateiktas vienas skundas dėl to, kaip Parlamentas tvarko paraiškas dėl galimybės susipažinti su dokumentais. Metų pradžioje pareiškėjas susisiekė su Europos Parlamentu per interneto svetainę *AsktheEU.org* ir paprašė leisti susipažinti su dokumentais, susijusiais su vienos frakcijos delegacija. Parlamentas atsakydamas informavo pareiškėją, kad institucija neturi frakcijų dokumentų. Gavus prašymą dėl peržiūros registruotu laišku buvo išsiųstas oficialus sprendimas. Tada pareiškėjas paprašė Parlamento paskelbti sprendimą interneto svetainėje *AsktheEU.org*, tačiau Parlamento kompetencijai nepriklauso skelbti dokumentus išorės interneto svetainėse. Skundo pateikėjas negavo jokio atsakymo, todėl jis kreipėsi į ombudsmeną (skundas 1189/2016/JN). Ombudsmeno tarnyba susisiekė su atsakinga Europos Parlamento tarnyba. Tuomet ši tarnyba pateikė informaciją skundo pateikėjui. Ombudsmenas baigė nagrinėti skundą.

2. Teisminė peržiūra

Teisingumo Teismas negavo nė vieno ieškinio, susijusio su Parlamento sprendimu dėl galimybės susipažinti su dokumentais, tačiau šiuo metu, kai rengiama ataskaita, dar yra trys nebaigtos nagrinėti bylos. Tikimasi, kad sprendimai bus priimti 2017 arba 2018 m.

1) *Byla Evropäiki Dynamiki / Parlamentas, T-136/15 (viešųjų pirkimų procedūros)*. 2015 m. kovo mėn. paslaugų teikėjas, sudaręs IT bendrąją sutartį ITS08 (išorės paslaugų teikimas IT tarnyboms), pateikė ieškinį Bendrajam Teismui dėl 2015 m. vasario 13 d. Parlamento sprendimo, kuriuo jis neleido visuomenei susipažinti su visais prašymais dėl kainų, taip pat jų techniniais priedais, kuriuos Europos Parlamentas parengė dėl visų bendrosios sutarties dalių. Parlamento atsisakymas buvo grindžiamas poreikiu užtikrinti visuomenės saugumą, apsaugoti asmenų privatumą ir neliečiamumą, trečiųjų šalių komercinius interesus ir sprendimų priėmimo procesą. Svarstymas vyko 2017 m. sausio mėn.

2) *Byla De Capitani / Parlamentas, T-540/15 (trišalių dialogų dokumentai)*. 2015 m. rugsėjo mėn. Bendrajam Teismui buvo pateiktas ieškinys dėl 2015 m. spalio 8 d. Parlamento sprendimo leisti tik iš dalies susipažinti su dviem daugiaskilčiais dokumentais, susijusiais su vykstančiomis tarpinstitucinėmis derybomis dėl teisėkūros pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo ir mokymo agentūros (Europol). Rašytinė procedūra baigta, kol kas dar neįvyko nė vienas posėdis.

3) *Bylos žurnalistai / Parlamentas, T-639/15 – T-666/15 (Europos Parlamento narių išmokos ir išlaidos)*. 2015 m. lapkričio mėn. Bendrajam Teismui buvo pateikti 29 ieškiniai dėl remiantis asmenų privatumo ir neliečiamumo apsauga priimtų Parlamento sprendimų neleisti visuomenei susipažinti su visais patvirtinamaisiais dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidomis ir išmokomis. Rašytinė procedūra baigta, kol kas dar neįvyko nė vienas posėdis.

Baigiamosios pastabos

2016 m. Parlamentas siekė toliau didinti visuomenės galimybes susipažinti su institucijos dokumentais, sykiu suderindamas šį tikslą su institucijos pareiga apsaugoti konkrečius interesus, tokius kaip asmenų privatumas ir neliečiamumas ar institucijos gebėjimas priimti sprendimus. Kadangi per pastaruosius kelerius metus padidėjo galimybės susipažinti su teisėkūros dokumentais ir jų matomumas, nes visų pirma išsiplėtė Parlamento viešo dokumentų registro taikymo sritis, 2016 m. pasitvirtino tendencija, kad pareiškėjai labiau norėjo susipažinti su administraciniais dokumentais, o ne su teisėkūros dokumentais. Dėl šios tendencijos Parlamentas dažnai atsiduria nežinomoje teritorijoje. Kyla naujų sunkumų ir teisinių problemų kaskart, kai pareiškėjai prašo leisti susipažinti su tam tikrų kategorijų dokumentais, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti visuomenei.

Vis dėlto iš duomenų apie Parlamento dokumentus matyti, kad per kelerius pastaruosius metus, ypač 2016 m., buvo pateikta itin mažai kartotinių paraiškų. Tai rodo, kad pareiškėjai, prašantys susipažinti su dokumentais, yra iš esmės patenkinti Parlamento atsakymais į jų prašymus, net ir tais atvejais, kai atsisakoma leisti susipažinti su dokumentu remiantis viena iš teisės susipažinti su dokumentais išimčių, numatytų Reglamente (EB) Nr. 1049/2001. Vertinant nustatytą visuomenės susipažinimo su Parlamento dokumentais tvarką galima konstatuoti, kad Parlamentas 2016 m. ir toliau siekė Sutartyse nustatytų tikslų dėl skaidrumo.